

Summaria Europensia 1/2010

Käesolev Summaria Europensia väljaanne on pühendatud Euroopa Komisjoni tegevusele erinevates valdkondades.

Koostanud: Kristiina Volt.

Kommentaariid ja ettepanekud: Kristiina.Volt@nlib.ee

Märksõnad: *Euroopa Liit, Euroopa Komisjon, poliitika, institutsioonid, ajalugu, õigusloome, informatsioon*

Nimestik sisaldab Rahvusraamatukogus leiduvaid väljaandeid ja võrguteavikuid ning teadusajakirju, millele on juurdepääs Rahvusraamatukogu võrgus. Käesolev Summaria Europensia kajastab teemakohast infot seisuga aprill 2010.

Sisukord

Mis on Euroopa Komisjon ja millised on tema ülesanded?	2
Refereeringud	4
Raamatud	9
Artiklid teadusajakirjades	11
Internetiallikad	15
Valik täistekste internetis	17

Mis on Euroopa Komisjon ja millised on tema ülesanded?

Euroopa Komisjon nagu Euroopa Parlament ja nõukogu loodi institutsioonina 1950ndatel aastatel ELi asutamislepinguga. Komisjoni ülesandeks on esindada ELi kui terviku huve ja ta on oma otsustes liikmesriikide valitustest sõltumatu. Euroopa Komisjon koostab uute õigusaktide ettepanekuid ning esitab need Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Komisjon on ka ELi täitevvõim - ta vastutab parlamendi ja nõukogu otsuste rakendamise eest.

Euroopa Komisjoni **neli põhiülesannet**:

1. Õigusaktide ja ettepanekute tegemine parlamendile ja nõukogule.
2. ELi poliitikate elluviimine ja eelarve täitmine.
3. ELi õigusaktide täitmise järelvalve (koos Euroopa Kohtuga).
4. ELi esindamine rahvusvahelistes suhetes, näiteks läbirääkimistel ELi ja kolmandate riikide vaheliste kokkulepete sõlmimiseks.

Euroopa Komisjoni liikmeid nimetatakse **volinikeks** (igast liimesriigist on üks volinik, hetkel kokku 27), kes nimetatakse ametisse viieks aastaks. Komisjon teeb oma otsuseid lihthäälteenamuse alusel (igal volinikul on üks hääl). Volinike kolleegiumi juhib komisjoni **president**, kes nimetab volinike seast viis **asepresidenti**. Igal volinikul on oma teema või teemad, mille eest ta vastutav on. Kolleegium peab oma istungeid kord nädalas (tavaliselt kolmapäeviti, harvem teisipäeviti) ning teeb oma otsuseid lihthäälteenamuse alusel, kiites heaks komisjoni koostatud õigusaktide eelnõud ja muud dokumendid enne nende avaldamist (igal volinikul on üks hääl). Üldjuhul on komisjoni otsused siiski konsensuslikud ning kolleegiumi istungid järgivad seega pigem tavalise arutelukoosoleku vormi.

Komisjon koosneb **peadirektoraatidest** (*DG – Directorate-General*), millele lisanduvad erinevad teenistused. Iga peadirektoraat vastutab konkreetse poliitikavaldkonna eest ning seda juhib peadirektor, kes on üldjuhul vastutav ühe voliniku ees. Leidub ka volinikke, kelle ees vastutab mitu peadirektorit. Samas leidub ka peadirektoraate, mille teemasid katab mitu volinikku – näiteks õiguse, vabaduse ja turvalisuseküsimumste peadirektoraati siseküsimumste volinik ning õiguse, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik.

Komisjoni õigusaktide ja muude otsuste ettepanekud töötab välja vastav peadirektoraat, kaasates vastavalt vajadusele teisi peadirektoraate. Ametliku otsuse võtab aga alati vastu komisjoni kolleegium. Lisaks valdkondlikele peadirektoraatidele asub komisjoni presidendi otseses alluvuses **peasekretariaat**, mida juhib peasekretär ning mis hoolitseb komisjoni töö sujuvuse eest. Sekretariaadi ülesandeks on komisjoni töö üldine koordineerimine, komisjonist väljuvate õigusaktide kooskõlastamise ja kollegiaalse otsustusprotsessi juhtimine. Sekretariaat vastutab komisjoni strateegiliste eesmärkide seadmise eest ning tagab komisjonist väljuvate õigusaktide vastavuse nendele. Sekretariaat korraldab kord nädalas peetavaid komisjoni istungeid. Õigusloome juures on oluline silmas pidada, et kõik algatused peavad järgima subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. See tähendab, et komisjon peaks esitama ELi õigusakti

eelnõu ainult juhtudel, kui eesmärgi saavutamine on kõige tõenäolisem ELi tasandil. Kui riikliku või regionaalse tasandi regulatsioon on tulemuslikum, ei peaks EL omalt poolt sekkuma. Alati kehtib põhimõte, et reguleerima peab nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik.

Kuigi komisjon võib oma seadusandlikku algatusõigust vabalt kasutada, konsulteerib ta eelnevalt paljude asjast huvitatud osapooltega. Ettepanek uueks seadusandlikuks algatuseks võib tulla erinevatest allikatest – näiteks tulenevalt rahvusvahelistest lepingutest või kohustustest, vastusena liikmesriikide ettepanekutele, nõukoguga kokkulepitud programmide, asutamislepingutest, huvirühmadega peetud konsultatsioonidelt saadud ettepanekutest, komisjoni enda ettepanekutest, tulenevalt Euroopa Kohtu otsustest, olemasolevate õigusaktide muutmise või kodifi tseerimise tulemusena.

Ettepanekute ettevalmistusfaasis konsulteerib komisjon erinevate osapooltega enda moodustatud nõuandekogude abil, milleks on kas foorumid, *ad hoc* kogud või alalised **ekspertgrupid**. Ekspertgruppide mandaadi ja liikmeskonna määrab komisjon ning sinna kuuluvad reeglina komisjoni, liikmesriikide (samuti Euroopa Majanduspiirkonna ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmesriikide) ja huvigruppide esindajad. Ekspertgrupid töötavad konsensuspõhimõttel, edendavad koostööd liikmesriikide vahel ning lihtsustavad eelnõude hilisemat menetlemist ja rakendamist. Reeglina on ettevalmistusfaasi osaks ka komisjoni algatusel läbiviidavad avalikud konsultatsioonid roheline või valge raamatu formaadis. Kuna EL otsustusprotsessi on kõige lihtsam mõjutada just algatusfaasis, on komisjoni erinevates konsultatsiooniprotsessides osalemine riigi seisukohast äärmiselt oluline ning erinevaid võimalusi Eesti seisukoha tutvustamiseks tuleks alati ära kasutada.

Üldjuhul teatab komisjon oma võimalikest algatustest juba eelnevalt erinevate teatiste ja konsultatsioonidokumentidega, mida kutsutakse enamasti **roheliseks või valgeks raamatuks** (*Green Paper, White Paper*). Roheline raamat on dokument, mis püstitab probleemi ning on suunatud avalikuks aruteluks. Riigi tasandil tähendab see tavaliselt valitsuse või teema eest vastutava ministri seisukoha edastamist komisjonile.

Valge raamat toob selgelt välja komisjoni poliitilise joone mingi valdkonna reguleerimisel ja kirjeldab põhijoontes ka võimalikke õigusaktide eelnõusid. Kuigi komisjoni seadusandlikud algatused on üldjuhul kirjas komisjoni iga-aastases seadusandlikus tegevuskavas, leidub alati erandeid.

Rakendusfaasis viib komisjon ellu õigusaktides sätestatud poliitilisi eesmärgi ning võtab vastu otsuseid ja rakendusakte talle asutamislepingu või teiseste õigusaktidega antud pädevuse piirides ning teostab järelevalvet ELi õigusaktide rakendamise ja aluslepingute täitmise üle.

Allikas: Ametnike Euroopa Liidu käsiraamat, 2009 Riigikantselei

Refereeringud

INFOVABADUSEST EUROOPA LIIDU ÕIGUSES

Anne Flanagan

EU freedom of information: determining where the interest lies
European Public Law. Vol. 13 (2007), no. 4, p. 595-632.

Demokraatliku ühiskonna toimimise üheks olulisemaks näitajaks on kodanikele avaliku teabe kättesaadavuse võimaldamine.

Euroopa Liidu (EL) kontekstis peetakse infovabaduse all silmas üldsuse juurdepääsuõigust ELi institutsioonide käsutuses olevatele dokumentidele.

Artiklis antakse ülevaade ELi seadusandlikest aktidest, mis selle õiguse tagavad. Autor analüüsib ja võrdleb olemasolevaid ning varasemaid eeskirju, tuues näiteid valdkondlikust pretsedendiõigusest.

ELi institutsioonid alustasid n-õ avatud poliitikat 1992. aastal, kui Maastrichti lepingule lisati deklaratsioon nr 17, mille eesmärgiks oli institutsioonide demokraatlikumaks muutmine. 1993. aasta detsembris võtsid ELi Nõukogu ja Euroopa Komisjon vastu tegevusjuhendi (Code of conduct, 93/730/EC), tagamaks avalikkuse juurdepääsu nimetatud institutsioonide dokumentidele.

Amsterdami lepinguga (1997) lisati Euroopa Ühenduse asutamislepingusse avalikkuse juurdepääsuõigust käsitlev artikkel 255 (toona number 191a), mille kohaselt:

1. Igal liidu kodanikul ja füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne elukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus pääseda ligi Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele lõigetes 2 ja 3 esitatud tingimustel.
2. Nõukogu määrab vastavalt artiklis 251 sätestatud menetlusele kahe aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist kindlaks dokumentidele juurdepääsu reguleerivad üldpõhimõtted ja piirangud, lähtudes avalikest või erahuvidest.
3. Iga eespool nimetatud institutsioon täpsustab oma kodukorras konkreetsed sätted dokumentidele juurdepääsu kohta.

Samas näeb Amsterdami lepingule lisatud deklaratsioon nr 35 igale liikmesriigile ette õiguse taotleda, et komisjon või nõukogu ei edastaks sellest riigist pärinevat dokumenti kolmandatele isikutele ilma selle riigi eelneva nõusolekuta.

Kolm aastat peale Amsterdami lepingu jõustumist asendati senine reeglistik Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele juurdepääsu reguleeriva EÜ määrusega nr 1049/2001 (<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:03:32001R1049:ET:PDF>), mille alusel võtsid institutsioonid vastu määruse

rakenduseeskirjad. Erinevalt tegevusjuhendist kohaldatakse nimetatud määrust institutsioonide käsutuses olevate **kõikide** dokumentide suhtes, hõlmates ka institutsiooni koostatud ja talle saadetud ning tema valduses olevaid dokumente kõikides Euroopa Liidu tegevusvaldkondades.

Määruse eesmärk on anda igale kodanikule võimalikult laiaulatuslik juurdepääs avalikele dokumentidele, kas nende avaldamisega Euroopa Liidu Teatajas, elektrooniliselt või institutsioonide dokumendiregistreid kasutades. Kui dokumenti ei ole avalikustatud, võib esitada juurdepääsutaotluse.

Samas on määrusega kehtestatud hulk erandeid (art 4), mis piiravad juurdepääsu dokumentidele. Institutsioon keeldub dokumendi väljastamisest, kui selle avalikustamine kahjustab:

1. avalikkuse huve;
2. eraelu ja isikupuutumatus;
3. füüsilise või juriidilise isiku ärihuve;
4. kohtumenetlust või õigusnõustamise kulgu;
5. kontrollimise, uurimise või audiitorkontrolli eesmärke;
6. mõne institutsiooni otsustusprotsessi.

Kui välja arvata kaks esimest põhjust (n-õ kohustuslikud erandid), lubatakse dokumendiga siiski tutvuda, kui selles osas eksisteerib **ülekaalukas avalik huvi**.

Kaebusi dokumentide väljaandmisest keeldumiste kohta menetleb Euroopa Ombudsman või Esimese Astme Kohus. Olemasolevad dokumentide avalikustamise reeglid on võrreldes varasematega küll oluliselt laiendanud üldsuse õigust tutvuda dokumentidega, kuid need on kaasa toonud ka terve rea kohtulahendeid (<http://www.statewatch.org/caselawobs.htm> - kohtulahendite nimekiri määruse 1049/2001 kohta), millest enamik on seotud liikmesriigi keeluga avalikustada institutsiooni käsutuses olevaid liikmesriigi dokumente (art 4 lg 5).

Kokkuvõttes tõdeb artikli autor, et määruse üllas eesmärk anda kodanikele võimalikult laiaulatuslik juurdepääs institutsioonide dokumentidele on kahjuks ähmastunud mitmete kohati ebaõiglasena tunduvate avalikustamist keelavate otsuste tõttu. Autor kritiseerib olemasolevat regulatsiooni selles, et institutsioonidele jäetakse liiga palju mänguruumi otsustamiseks, kust läheb piir eraisiku dokumentidega tutvumise õiguse ja põhjendatud avaliku huvi vahel. Esimese Astme Kohus on mitmes kohtulahendis asunud institutsioonide poolele, teatades, et isiku erahuvi dokumendiga tutvumiseks ja dokumendi avalikustamiseks ei ole asjakohane juhul, kui institutsioon kohaldab artikli 4 lõige 1 punktis a nimetatud kohustuslikku erandit või kui liikmesriik ei luba artikli 4 lõige 5 alusel dokumenti avalikustada (nt liidetud kohtuasjad T-110/03, T-150/03, T-405/03 Sison vs. nõukogu, C-266/05 Sison vs. nõukogu ja T-391/03, T-70/04 Franchet vs. komisjon).

Autori arvates saaks probleemi lahendada vaid regulatsioonide muutmisega. Tasakaalustatud otsuste tegemisel võiks abiks olla erapooletu otsustaja ombudsmani näol või tuleks luua nn infovabaduse ametniku institutsioon. Dokumentidele juurdepääsu kord peaks olema ühtlustatud mitte ainult ELi institutsioonide, vaid ka liikmesriikide tasandil (praegu kehtiv määrus seda ei nõua).

2007. a. aprillis algatas komisjon roheline raamatuga (KOM (2007)185 lõplik) avaliku arutelu üldsuse juurdepääsu kohta institutsioonide valduses olevatele dokumentidele. Paraku on avaldatud arvamust, et algatusest on vähe abi avatuse ja läbipaistvuse suurendamisel ning kodanikukesksemaks muutmisel (<http://www.statewatch.org/news/2007/apr/statewatch-briefing-note-on-green-paper.pdf>).

Refereerinud Merle Tõniste

DIREKTIIVIDE ÕIGUSMÕJU: POLIITIKA, REEGLID JA ERANDID.
Craig, Paul. The legal effect of Directives: policy, rules and exceptions // European Law Review, Vol. 34 (2009) nr. 3, lk. 349- 377.

Märksõnad: *ELi direktiivid, EÜ õigus, kaudne õigusmõju, otsene õigusmõju, tõlgendamine, õiguskindlus*

Artikkel käsitleb ELi direktiivide õigusmõju eraõiguslikele isikutele Euroopa Ühenduse õiguses. Käsitletavast õigusmõju küsimusest on senini arvukalt tõusetunud nii akadeemilisi diskussioone kui ka kohtukaasusi. Käesoleva artikli eesmärk aga ei ole analüüsida esmaseid kohtulahendeid ega ka nendest tulenevat. Fookus on veidi teine: kui varem oli iseensestmõistetav, et direktiividel on horisontaalne otsene õigusmõju, siis nüüdseks on diskussioon liikunud selle ettekirjutuse piiridest välja.

Piiravate tingimuste ja vastuväidete hulk põhiväitele, et direktiividel ei ole horisontaalset otsest õigusmõju, on jätkuvasti kasvanud ning selle küsimusega seotud valdkond komplekselt esile kerkinud varasemast enam.

Artikli sissejuhatavas osas teeb autor kiire ülevaate peamistest ettekirjutustest, millest tema oma uurimuslikus artiklis lähtub ja mida tuleks ühe õigustloova reegli puhul üldse silmaspidada.

Käesolev artikkel otsib selles valdkonnas selgust: uurides kriitiliselt õigustloovat nn põhireeglit (*the core legal rule*) varjavat poliitikat, mille kohaselt ei ole direktiividel Lepingu teksti, õiguskindluse ja regulatsioonide / direktiivide lõhele rajanevat horisontaalset otsest mõju, ja kaaludes, kas kohtulikult loodud erandid või piiravad tingimused sellele poliitikale on nimetatuga kooskõlas.

Artikli autor, on seisukohal, et horisontaalset otsest õigusmõju eitava „põhireegli” loogilised põhiprintsiibid on ebamäärasused ning ebaseaduslikud. Autor osutab sellele ebaseaduslikule „põhireeglile“ seotud õiguslike erandite kompleksi olemasolu demonstreerimisega. Tema arvates ei ole „põhireeglit” piiravad tingimused kooskõlas seda varjava poliitika eesmärkidega. Isikud on nimetatud piiravate tingimuste korral seatud isegi direktiivide horisontaalse otseste õigusmõju olemasolu jaatamisest

halvemasse positsiooni. See ilmneb artikli autoril sõnul näiteks siis, kui võrrelda direktiivide horisontaalset otsest õigusmõju kaudse või juhusliku õigusmõjuga õiguskindlust puudutavalt.

Refereerinud: Kristiina Volt

SEADUSANDLIK HOOLETUS JA LIIKMESRIIKIDE VASTUTUS

Leslie Blake ; John Pointing ; Tim Sinnamon

Over-regulation and suing the state for negligent legislation

Statute Law Review. Vol. 28 (2007), no. 3, p. 218-234.

Artikkel käsitleb seadusandliku hooletuse mõistet, mille all ei peeta silmas ebapopulaarsete või mõistetamatute õigusaktide vastuvõtmist, vaid ilmselget tähelepanematust õigusakti sõnastusest tulenevate tagajärgede suhtes. Leida näiteid õigusaktidest, mille koostamisel oleks tegemist tahtliku asjatundmatusega, on küllaltki ebatõenäoline, samas on piisavalt näiteid tähelepanematuses, tekstist väljajätmistest või uue ja vana regulatsiooni vaheliste seoste ebaadekvaatses hindamisest. Tulemuseks võib olla mitte ainult majandusliku kahju teke, vaid ka inimeste kaotus ja üksikisikule tekitatud kahju. Seadusandlikku hooletust võib leida peaaegu kõigist õiguse valdkondadest nii esmaste kui teiseste õigusaktide puhul, nii Euroopa Liidu (EL) kui ka liikmesriikide tasandil.

Autorid peatuvad pikemalt kohtuasjadel, mis puudutavad Suurbritannia omandi- ja tavaõiguse regulatsioonidega seotud probleeme.

Euroopa õigust on kritiseeritud selle ebaselguse, keerukuse ja ühildamatuse tõttu, ühenduse õigus on muutunud koormavaks ja jäigaks, mis omakorda kahjustab äritegevust, majandust ja Euroopa kodanike väljavaateid. Õigusloome ELis on liiga hakitud, samas kui õigusaktide ja nende kohaldamise puhul on olulisel kohal asjakohasus, täpsus, kontekst, legitiimsus ja läbipaistvus. EL seisab õigusloomes silmitsi samade probleemidega nagu teisedki jurisdiktsioonid, lisaks tuleb õigusaktid tõlkida ELi ametlikesse keeltesse. Autorid tõdevad, et probleeme õigusloomeprotsessis on küll tunnistanud ja tehtud ka muudatusettepanekuid, kuid küsimus üksikisikule puuduliku õigusakti tõttu tekitatud kahjust on jäänud siiani selgelt formuleerimata.

Artiklis vaadeldakse ELi õiguse ning siseriikliku õiguse kohaldamist ja käsitletakse liikmesriikide vastutust Euroopa Kohtu praktikale tuginedes. Peatatakse liikmesriigi vastutuse põhimõtete kujunemisel ning olukordadel, mil üksikisikule tuleks hüvitada puudulikust õigusloomest tingitud kahju. Autorid rõhutavad, et töö liikmesriikide vastutuse süsteemi loomisel peab jätkuma.

Analüüsides liikmesriikide vastutust, jõutakse Euroopa Liidu institutsioonide vastutuse juurde. Ühenduse lepinguväline vastutus on kirjas Euroopa Ühenduse (EÜ) asutamislepingus, mille artikli 288 kohaselt heastab ühendus kõik oma institutsioonide või teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele. Ajal, mil jõustus artikkel 288, arutleti palju selle üle,

kas hüvitamise sätet hakatakse kasutama kui sanktsiooni kahju põhjustanud institutsioonide vastu või on selle eesmärgiks lahendada institutsioonide ja üksikisikute vahelisi kaebusi. Sätte mitmetähenduslikkus võimaldab puudulikult koostatud õigusakti puhul kahesugust tõlgendamist. Esimene hõlmab vaidlusi, mis tulenevad seadusandliku akti mõjust; teine vaidlusi institutsioonidega, keskendudes administratiivaktidele, st õigusakti vastuvõtmisele eelnenud tegevusele. Mõlemat võimalust on autorid käsitlenud artiklis ka pikemalt, tuues välja nii sarnased kui spetsiifilised probleemid. Kuna EÜ asutamislepingu artikkel 235 sätestab Euroopa Kohtu pädevuse vaidluste lahendamisel, mis on seotud kahjude hüvitamisega artikli 288 teise lõigu põhjal, käsitletakse artiklis ka Euroopa Kohtu osa toimiva süsteemi loomisel.

Autorid näitavad artiklis, et ELi õigus nõuab liikmesriikidelt meetmete kehtestamist kodanikele, kes on kannatanud puudulikult koostatud õigusaktidest tulenevate tagajärgede tõttu.

Refereerinud Liina Kukkur

Raamatud

Access to European Parliament, Council and Commission documents : a user's guide / European Union .- Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2002. - 37 lk. : ill.

At the heart of the Union : studies of the European Commission / edited by Neill Nugent. - Houndmills ; Basingstoke ; Hampshire ; London : Macmillan Press, 1997, XII, 328 lk. : ill. ; 23 cm

The Barcelona process, five years on, 1995-2000 : Europe-Mediterranean partnership / European Commission. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2000, 39 lk. : ill. ; 30 cm

Careers @ the European Commission : information for applicants / European Commission. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2002, [16] lk. : ill. ; 30 cm

The changing European Commission / edited by Dionyssi G. Dimitrakopoulos. - Manchester ; New York : Manchester University Press, 2004, 224 lk. ; 24 cm.

Collection and use of expertise by the Commission : principes and guidelines / European Commission. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2004, 21 lk. : ill. ; 25 cm

Les commissaires européens : technocrates, diplomates ou politiques / Jean Joana, Andy Smith. - Paris : Presses de sciences po, 2002., 260 lk. ; 22 cm.

Delegated legislation and the role of committees in the EC / Centre of European Law, King's College London ; editors, Mads Andenas, Alexander Türk. - The Hague [etc.] : Kluwer Law International, 2000., xi, 428 lk. : ill. ; 25 cm.

The dynamics of European integration : why and when EU institutions matter / Derek Beach. - Basingstoke [etc.] : Palgrave Macmillan, 2005, xii, 304 lk. : ill. ; 23 cm

Enlargement 2004 : process, policies, impact / [editors: Timothy Bainbridge ... [et al.] ; foreword by Romano Prodi]. - London : Agora Projects Ltd, 2004, 56 lk. : ill. ; 30 cm

Euroopa Liidu institutsionaalne süsteem ja otsusetegemise protsess / [Võrguteavik] / Gert Antsu, Hindrek Lootus, Elo Tuppits. - [Tallinn : Riigikantselei, 2003]

Euroopa mandariinid : pilk Euroopa Komisjoni kulisside taha / Derk-Jan Eppink ; [tõlkinud Vladimir Beekman ; toimetanud Maie Mägi]. - [Tallinn] : Sinisukk, 2008, 286, [1] lk. ; 22 cm

The European Commission / Neill Nugent. - Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York : Palgrave, 2001, xiii, 366 lk. ; 22 cm.

The European Commission / edited by David Spence with Geoffrey Edwards. - London : John Harper Publishing, 2006, xxiv, 592 lk. ; 24 cm

The European commission, 1958-72 : history and memories / European Commission ; editor: Michel Dumoulin ... [et al.]. - Luxemburg : Office for Official Publications of the European Communities, 2007, 626 lk. : ill. ; 28 cm

The European Commission : an essential guide to the institution, the procedures and the policies / Gerhard Sabathil, Klemens Joos & Bernd Kessler. - London ; Philadelphia : Kogan Page, 2008, xi, 288 lk. : ill. ; 25 cm.

From integration to integrity : administrative ethics and reform in the European Commission / Michelle Cini. - Manchester : Manchester University Press, 2007, xii, 237 lk. ; 24 cm

From soft law to hard law?: discretion and rule-making in the Commission's state aid regime / Michelle Cini. - European University Institute, Robert Schuman Centre San Domenico, 2000, 31 lk. ; 21 cm

The government and politics of the European Union / Neill Nugent. - Basingstoke : Macmillan, 1999, XXIV, 567 lk. : ill.

The legislative process in the European Community / Philip Raworth. - Deventer [etc.] : Kluwer, 1993, IX, 149 lk. ; 25 cm

The National Co-ordination of EU Policy The European Level. / [Vörguteavik] : Oxford : Oxford University Press, 2001, 374 lk.

The political system of the European Union / Simon Hix. - Basingstoke ; New York : Palgrave Macmillan, 2005, XXII, 489 lk. : ill. ; 23 cm

Politics and the European Commission : actors, interdependence, legitimacy / edited by Andy Smith. - London ; New York : Routledge, 2004, xv, 230 lk. ; 24 cm.

Artiklid teadusajakirjades

Bauer, M.W. Organizational change, management reform and EU policy-making // Journal of European Public Policy (2008) No 5, p 627-647.

Bauer, M.W. Diffuse anxieties, deprived entrepreneurs: Commission reform and middle management // Journal of European Public Policy (2008) No 5, p 691-707.

Begg, I. Cohesion or Confusion: A Policy Searching for Objectives // Journal of European integration (2010) No 1, p 77-96.

Bengtsson, R. Constructing Interfaces: the Neighbourhood Discourse in EU External Policy // Journal of European integration (2008) No 5, p 597-617.

Berkhout, J. Lowery, D. Counting organized interests in the European Union: a comparison of data sources // Journal of European Public Policy (2008) No 4, p 489-513.

Blom-Hansen, J. The origins of the EU comitology system: a case of informal agenda-setting by the Commission // Journal of European Public Policy (2008) No 2, p 208-226.

Boswell, C. The political functions of expert knowledge: knowledge and legitimation in European Union immigration policy // Journal of European Public Policy (2008) No 4, p 471-488.

Bretherton, C. & Vogler, J. The European Union as a Sustainable Development Actor: the Case of External Fisheries Policy // Journal of European integration (2008) No 3, p 401-419.

Burrell, Alison. The CAP: Looking Back, Looking Ahead // Journal of European integration (2009) No 3, p 271-291.

Cacheux, J Le. How to Herd Cats: Economic Policy Coordination in the Euro Zone in Tough Times // Journal of European integration (2010) No 1, p 41-58.

Chang, M., Hanf, D., Pelkmans, J. The Service Directive: Trojan Horse or White Knight? // Journal of European integration (2010) No 1, p 97-114.

Cini, M. European Commission reform and the origins of the European Transparency Initiative // Journal of European Public Policy (2008) No 5, p 743-760.

Daugbjerg, C. Sequencing in public policy: the evolution of the CAP over a decade // Journal of European Public Policy (2009) No 3, p 392-411.

Dover, R. Towards a Common EU Immigration Policy : a Securitization Too Far // Journal of European integration (2008) No 1, p 113-131.

Draxler, J. & Vliet, O. European Social Model: No Convergence from the East // Journal of European integration (2010) No 1, p 115-135.

Dyson, K. & Marcussen, M. Transverse Integration in European Economic Governance: Between Unitary and Differentiated Integration // Journal of European integration (2010) No 1, p 17-39.

Edwards, G. The Construction of Ambiguity and the Limits of Attraction: Europe and its Neighbourhood Policy // Journal of European integration (2008) No 1, p 45-63.

Elgström, O., Frennhoff Larsén, M. Free to trade? Commission autonomy in the Economic Partnership Agreement negotiations // Journal of European Public Policy (2010) No 2, p 205-223.

Ellinas, A., Suleiman, E. Reforming the Commission: between modernization and bureaucratization // Journal of European Public Policy (2008) No 5, p 708-725.

Ganghof, S., Genschel, P. Taxation and democracy in the EU // Journal of European Public Policy (2008) No 1, p 58-77.

Heinemann, F., Mohl, P., Osterloh, S. Reforming the EU Budget: Reconciling Needs with Political-Economic Constraints // Journal of European integration (2010) No 1, p 59-76.

Irondele, B. European Foreign Policy: the End of French Europe? // Journal of European integration (2008) No 1 p153-169

Jones, Erik & Genugten, Saskia van. Guest editorial: the Future of European Foreign Policy // Journal of European integration (2008) No 1, p 1-7.

Kassim, H. 'Mission impossible', but mission accomplished: the Kinnock reforms and the European Commission // Journal of European Public Policy (2008) No 5, p 648-668.

Knill, C., Balint, T. Explaining variation in organizational change: the reform of human resource management in the European Commission and the OECD // Journal of European Public Policy (2008) No 5, p 669-690.

Lass-Lennecke, K., Werner, A. Policies, institutions and time: how the European Commission managed the temporal challenge of eastern enlargement // Journal of European Public Policy (2009) No 2, p 270-285.

Lynggaard, K. & Nedergaard, P. The Logic of Policy Development: Lessons Learned from Reform and Poutine within the CAP 1980-2003 // Journal of European integration (2009) No 3, p 291-311.

Marier, P. The power of institutionalized learning: the uses and practices of commissions to generate policy change // *Journal of European Public Policy* (2009) No 8, p 1204-1223.

Matthews, A. The European Union's Common Agricultural Policy and Developing Countries: the Struggle for Coherence // *Journal of European integration* (2008) No 3, p 381-401.

Mertens, M. Administrative Integration through the Back Door? The Role and Influence of the European Commission in Transgovernmental Networks within the Environmental Policy Field // *Journal of European integration* (2008) No 5, p 635-653.

Meyer, C.O., Does European Union politics become mediatized? The case of the European Commission // *Journal of European Public Policy* (2009) No 7, p 1047-1064.

Michelsen, J. A Europeanization deficit? The impact of EU organic agriculture regulations on new member states // *Journal of European Public Policy* (2008) No 1, p 117-134.

Panke, D. Social and Taxation Policies – Domaine Réservé Fields? Member States Non-compliance with Sensitive European Secondary Law // *Journal of European integration* (2009) No 4, p 489-509.

Peterson, John. Enlargement, reform and the European Commission. Weathering a perfect storm? // *Journal of European Public Policy* (2008) No 5, p 761-780.

Rees, W. Inside Out: the External Face of EU Internal Security Policy // *Journal of European integration* (2008) No 1, p 97- 113.

Schön-Quinlivan, E. Implementing organizational change – the case of the Kinnock reforms // *Journal of European Public Policy* (2008) No 5, p 726-742.

Sicurelli, D. Framing Security and Development in the EU Pillar Structure. How the Views of the European Commission Affect EU Africa Policy // *Journal of European integration* (2008) No 2, p 217-235.

Skogstad, G. & Verdun, A. The Common Agricultural Policy: Continuity and Change // *Journal of European integration* (2009) No 3, p 265-271.

Tholoniati, L. The temporal constitution of the European Commission: a timely investigation // *Journal of European Public Policy* (2009) No 2, p 221-238.

Trenz, H-J. Understanding Media Impact on European Integration: Enhancing or Restricting the Scope of Legitimacy of the EU? // *Journal of European integration* (2008) No 2, p 291-311.

Walkenhorst, H. Explaining change in EU education policy // *Journal of European Public Policy* (2008) No 4, p 567-587.

Wonka, A. Decision-making dynamics in the European Commission: partisan, national or sectoral? // *Journal of European Public Policy* (2008) No 8, p 1145-1163.

Youngs, R. Fusing Security and Development: just another Euro-platitude? // *Journal of European integration* (2008) No 3, p 419-439.

Internetiallikad

- Euroopa Komisjoni veebileht: http://ec.europa.eu/index_et.htm

Euroopa Komisjoni peadirektoraadid:

Arengukoostöö : http://ec.europa.eu/development/about/mission/director_en.cfm

Eelarve : http://ec.europa.eu/dgs/budget/index_en.htm

Energeetika : http://ec.europa.eu/dgs/energy/index_en.htm

Liikuvus ja transport : http://ec.europa.eu/dgs/transport/index_en.htm

Ettevõtlus ja tööstus : http://ec.europa.eu/enterprise/dg/index_et.htm

Haridus ja kultuur : http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Infoühiskond ja meedia : http://ec.europa.eu/dgs/information_society/index_en.htm

Kaubandus : <http://ec.europa.eu/trade/about/>

Kalandus ja merendus küsimused : http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_en.htm

Keskkond : http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm

Kirjalik tõlge : http://ec.europa.eu/dgs/translation/index_en.htm

Konkurentsipoliitika : http://ec.europa.eu/dgs/competition/index_et.htm

Laienemine : http://ec.europa.eu/enlargement/who_does_what/index_en.htm

Majandus ja rahandus : http://ec.europa.eu/dgs/economy_finance/index_en.htm

Maksudkorraldus ja tolliliit : http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Personalihaldus ja julgeolek : http://ec.europa.eu/dgs/human-resources/index_en.htm

Põllumajandus : http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm

Regionaalpoliitika : http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_en.htm

Siseturg ja teenused : http://ec.europa.eu/dgs/internal_market/index_en.htm

Suuline tõlge : http://scic.ec.europa.eu/europa/jcms/j_8/home

Teabevahetus : http://ec.europa.eu/dgs/communication/index_en.htm

Teadusuuringud : http://ec.europa.eu/dgs/research/index_en.html

Tervise- ja tarbijakaitse : http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/index_en.htm

Tööhõive, sotsiaalküsimused ja võrdsed võimalused : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=23&langId=en>

Välissuhted : http://ec.europa.eu/dgs/external_relations/index_en.htm

Õigus, vabadus ja turvalisus : http://ec.europa.eu/dgs/justice_home/index_en.htm

- **Seadusandlus:** <http://eur-lex.europa.eu>
- **Rohelised ja valged raamatud:** <http://elik.nlib.ee/?id=101>
- **Euroopa Komisjoni Esindus Eestis :** http://ec.europa.eu/eesti/index_et.htm
- **Euroopa Liidu Maja infokeskus :**
http://ec.europa.eu/eesti/have_your_say/index_et.htm

Valik täistekste internetis

Brošüüride sari Arenev Euroopa : http://ec.europa.eu/publications/booklets/index_et.htm

Access to European Union, elektrooniline teavik ELi ajaloost, ülesehitusest ja poliitikatest : http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/

Ametniku Euroopa Liidu käsiraamat, 2009 Riigikantselei :
http://elik.nlib.ee/vfs/451/EL_Kasiraamat_2009.pdf

EL struktuurifonde käsitlevad elektroonilised trükised :
<http://www.struktuurifondid.ee/index.php?id=1208>

EL-teemalised infomaterjalid, Riigikantselei EL Teabetalitus :
<http://www.riigikantselei.ee/?id=4982>

EL-teemalised uuringud : <http://www.riigikantselei.ee/?id=4983>